

לא לפחד משינויים

לא פחות מ-34 רשימות מתחרות בבחירות הקרובות, והתוצאה הצפויה היא שמשילות הקואליציה שוב תהיה מוגבלת. ברשימה ל"עורך הדין" קורא הנשיא בדימוס שמגר: "יש לתקן את הליקויים בשיטת הממשל שלנו"

מאיר שמגר

תה של מפלגה מן הקואליציה בשל אי-עמידה בתנאי הנ"ל, בשיטה שאין בה רוב ניכר לאחת המפלגות, תערער את יציבותה של הקואליציה ותגביל בכך על אתר את יכולת הפעולה שלה.

השאיפה להגבלת ההתמודדות בין השאר לזו המ- תקיימת בין גופים גדולים המהווים מסגרות פולי- טיות יציבות, ואשר ביטויה משתקף ברצון להעלאת אחוז החסימה, היא מסקנה מצויה, ולאחרונה שוב התרבו השואפים אליה.

אנו מאוחדים סביב הרעיון שדמוקרטיה פרל- מנטרית היא שיטת הממשל אשר ישראל צריכה לשמר ולטפח, אך אין להכחיש כי שיטת ממשל של דמוקרטיה פרלמנטרית איננה בהכרח חסרת מש- גים, שגיאות או ליקויים. את אלה תפקידנו לגלות בזהירות ובשיקול דעת ולעשות לתיקונם או לסיל- קם לפי העניין, אם יש לנו חלופה טובה יותר.

מקובל עלינו כי זכות האזרחים לקבל מידע מהימן ומקיף ולנתחו במקצועיות. עלינו מוטלת האחריות לבחינת היתרונות והחסרונות שבשימור מרכיבי המשטר הנהוג בישראל או בשינויים, זאת מתוך רצון לחזק ולשפר את הדמוקרטיה בישראל. אנו מקווים כי מקבלי ההחלטות יעריכו את המאמץ שהושקע וישתמשו ברעיונות העולים בהקשר זה כבסיס לקי- דום התיקונים הנדרשים. האזרח המצוי יקבל את המידע הטוב ביותר שאפשר לגבש, ותפקיד הציבור הוא להחליט.

שיטת הממשל ושיטת הבחירות שהיא חלק מב- ניית שיטת הממשל נחשבות לחלק אינטגרלי מדרכי גיבושן של רשויות המדינה. הדבקות בהן היא תר- פעה מצויה, כי ערעור או אף הרהור אחרי שיטות אלה נחשב לא אחת לתופעה אשר עלולה לערער את אמות הסיפים ולגרור את האוכלוסייה כולה למבוך בלתי מוכר.

דא עקא, רצונו של אדם לבחון תופעות יסוד בס- ביבה הממלכתית ולהפיק לקחים מזהותן הוא בעל משקל רב, שהרי מחשבותיו של אדם ולקחיו אינם מוגבלים להוויות אישיות ואינם מאופיינים על ידי שאלות יסוד העולות בעניינן. מכך נובעות ההמל- צות שעלו לאחרונה בתכיפות ובהתמדה, שעניינן ההתייחסות לשיטת הממשל ובייחוד לשיטת הבחי- רות שהיא חלק ממנה.

מבט על רשימות המועמדים לבחירות הקרובות מגביר את תכיפותן ואת דחיפותן של השאלות. כך התבררנו השנה לקראת הבחירות הקרובות בלא פחות מ-34 רשימות המתחרות זו בזו, ואם השיטה תימשך הרי המסקנה היא שאנו ממשיכים בשיטת הממשל הקואליציוני הרב-זרועי, הבנוי על הסכמים בין סיעות רבות מאוד שכל אחת מהן מתנה את השתתפותה בהסכם האמור בתנאי שאסור לעשות כל צעד ממלכתי משמעותי בלי לקבל לכך הסכמה מראש. לכך יש בעליל אפקט צפוי והוא שהמשילות הצפויה מכל קואליציה היא מוגבלת, שהרי פריש-

השופט מאיר שמגר, נשיא בדימוס של בית המשפט העליון; יו"ר הפורום לתיקון שיטת הממשל בישראל

הרעיונות העיקריים

◀ העלאה הדרגתית של סף החסימה החוקי ("אחוז החסימה")

◀ הוספה של חלופה לשיטת הבחירות, המאפשרת להציג רשימת מועמדים פתוחה למחצה. זאת תאפשר לבוחרים אחת משתיים: להצביע לרשימה ללא שינוי הרכבה ובכך לאשר את המועמדויות שנקבעו בהליך מפלגתי פנימי, או לסמן בפתק ההצבעה את שמות הנציגים שיש להפחית או להוסיף בעת ספירת הקולות. אופן ההצבעה של הבוחרים ישפיע על איוש מושבי המפלגה בכנסת

◀ דרושה בחינה בכובד ראש של אימוץ שיטת בחירות אזורית יחסית. בשיטה זאת יונהגו אזורי בחירה, ובכל אחד מהם ייבחרו הנציגים בהתאמה למספר הבוחרים בכל אזור

◀ הגיע המועד לשריין חוקי היסוד העוסקים ברשויות השלטון בישראל על ידי דרישת רוב מיוחס (שני שלישים) לתיקון חוקי היסוד הנוגעים בדבר

◀ יש להקפיד על שיפור הפיקוח הפרלמנטרי על הרשות המבצעת, על חיזוק מנגנון האי-אמון הקונסטרוקטיבי ועל הרחבתו באופן שיאפשר להפיל את הממשלה רק אם יש יכולת להקים ממשלה חלופית הנתמכת על ידי רוב חברי הכנסת

◀ הגיעה העת לאמץ זכות ראשונים אוטומטית, היינו הרכבת הממשלה על ידי ראש המפלגה הגדולה מיד לאחר הבחירות

◀ מספר חברי הממשלה יוגבל ל-18

◀ לראש הממשלה תוענק הסמכות להטיל וטו, במקרים ראויים, על כניסתה לתוקף של חקיקה. אותה חקיקה תיכנס לתוקף רק אם תאושר בהצבעה חוזרת בכנסת

